ආගමික මනස දේශපාලනයට උගස් කළ ජනප්‍රිය බුද්ධාගම

By **Editor** - November 14, 2020 339 0

දයා අමරසේකර – පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

FOLLOW US

21,749 Fans LIKE

71 Followers FOLLOW

114 Subscribers SUBSCRIBE

LATEST NEWS

පීසීආර් මගහැර යන රැපිඩ් ඇන්ටිජන් මාෆියාව
November 15, 2020

මධුෂ් ගැන කතා කරන එක නතර කරන්න. වැළලිලාම යන්න ඉඩ දෙන්න...
November 15, 2020

දුමින්දට නිදහස ළඟය
November 15, 2020

වඩේ, කඩල සහ ගෝඨාගේ සිල්ලර විත්තනය

විවිධ විෂයීගත විශ්වාස වන්දනා දර්ශන මතවාද රාශියකට නිජබිම වූ භාරතයේ එම සියළු ඇදහිලි වාද අතරින් ඉහළට නැගුණු සත්‍ය සනාතන දහමක් වූ බුදුදහම එදා මෙදා තුර දැවැන්ත සමාජ සමය විපර්යාසයන් මැදද පවතින්නේ ආගමකට වඩා ඥාන මාර්ගයක පිහිටා ගොඩනැගුණු දර්ශනයක් ලෙසය. එසේ වුවද පොදු ජන සමාජ විෂයෙහි එය ආගමකි. ජීවිතය දෙස ගැඹුරින් බැලීමට නව මඟක් පෙන්වන ආගමකි. එසේ නම් බුදුදහම, පොදු ජන සමාජයේ ජන ආගමකි. කෙසේ වුවද මෙම ජන ආගම අද ආගමික තත්වයකට වඩා අපූර්ව වන්දනීය සමාජ ව්‍යාපාරයක් බවට පත්ව ඇතැයි සිතේ. ඒ නිසාම ලංකාවේ බුදුදහමෙහි මේ දින වල සිදුවෙමින් පවතින්නේ කුමක්ද යන්න ලංකාවේ සැබෑ සමාජ මුහුණුවර හඳුනා ගැනීමේ වැදගත් ප්‍රවේශයක් ලෙස තේරුම් ගන්නා නිදහස් මතධාරීන් පිරිසක් දැන් දක්නට ලැබෙන බව පෙනේ. ඔවුන් පෙන්වා දෙන මූලික තර්කය සමකාලීන සිංහල බුද්ධාගම ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය බලන විට එය ලෞකික හා ලෝකෝත්තර ප්‍රවණතාවන් අතර සමාජ සහජීවනයට මෙන්ම සමාජ ගැටුමටද ඉවහල්වන ආකාරයෙන් හැඩගැසෙන බවයි.මෙම සංකීර්ණ ආගමික මුහුණුවර හඳුනා ගැනීමේ සංකල්පවේදයක් ලෙස ජනප්‍රිය බුද්ධාගම (Popular Buddhism) හඳුනාගත හැක. එනම් අලුත් ආගමික පුද පූජා, මතවාද, පිළිවෙත් රැසක් ශාසනික සම්ප්‍රදාය තුළට ඇතුළුවෙමින් ආගමේ සම්ප්‍රදායික මුහුණුවර වඩාත් විචිත්‍ර ස්වරූපයක් ගැනීමය. මෙලෙස බුදුදහම මතවාදීමය වශයෙන් පැවති තත්ත්වටය වඩා වෙනස් මඟකට යොමු කර වීමට උත්සුක වූ සමාජ බලවේගයන් දෙකක් අදින් දශක 05 කට පමණ පෙරින්ද අපට හඳුනාගත හැකිවේ. ඉන් පළමු කණ්ඩායම නම් හෙන්රි ඕල්කොට්, කේ. ඇන්. ජයතිලක, ඊ. ඩබ්. අදිකාරම්, ගුණපාල මලලසේකර ආදීන් ගෙන් සමන්විත කණ්ඩායමයි. මෙවුන් උත්සාහ ගනු ලැබුවේ බෞද්ධ දර්ශනය සහ ධර්මය, බටහිර විද්‍යාවටත්, හේතුවාදි චින්තනයටත් අනුකූල බව පෙන්වීමටය. දෙවන මතවාදි පිරිසට අයත් වූයේ භික්ෂු පිරිසකි. එනම්, උඩකැන්දවල සරණංකර, හේන්පිටගෙදර ඥානසීහ, කොටගම වාචිස්සර, බඹරැන්දේ සිරිසීවලි ආදීන්ය. ඔවුන්ට අවශ්‍ය වූයේ බෞද්ධ සමාජ දර්ශනය, මාක්ස්වාදි සම්ප්‍රදායේ සමානාත්මතාව මත පදනම් වූ සමාජවාදය සමග අනන්‍යවූ චින්තන ධාරාවක් බව පෙන්වීමටයි. මෙම මතවාදයන් දෙකම කාලීන වශයෙන් ජනප්‍රිය වූයේද එමගින් බුදුදහම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදි මානව හිතවාදි සමාජ කතිකාවතක් බවට පත්වීමට අවශ්‍ය සංකල්ප වේදයක් නිර්මාණය කිරිමට දිගුකාලීන වශයෙන් බලපෑවේ නැත.

ශ්‍රී ලාංකීය බුදුසමයේ මෙම මූලික ධාරාවන් දෙකට අමතරව මෙරටේ ආගම පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණයන් හී නියැලුන විද්වතුන් විශේෂයෙන් රිචර්ඩ් ගොම්බ්‍රිච් සහ ගනනාථ ඔබේසේකර (1988) මෙරට බුදු සමයේ වරින්වර ඇති වූ විපරිනාමයන් හඳුනා ගැනීමේ දී එය ප්‍රධාන තෙකොටසකට බෙදා හඳුනාගනිති. අපගේ මූලික සාකච්ඡාව වන ආගමේ නූතන වෙනස තේරුම් ගැනිමේ ප්‍රවේශයක් ලෙස මෙම හඳුනා ගැනීම වැදගත්ය.

එනම්,

01. සම්ප්‍රදායික බුදුසමය හෙවත් ග්‍රාමීය බුදුසමය

02. ප්‍රොතෙස්තන්ත්‍ර බුදුසමය

03. නූතන නාගරික බුදු සමය වශයෙනි

ග්‍රාමීය සම්ප්‍රදායික බුදු සමය මෙරටට හඳුන්වාදුන් කාලයේ පටන් ඉතා විශාල වෙනස්කම් වලට භාජනය නොවී අද වෙන තෙක්ම පවතින්නකි. දෛනික ජීවිතයේ ලෞකික බලාපොරොත්තු පදනම් කර ගත් ප්‍රාදේශීය ඇදහිලි ක්‍රම හා සම්මිශ්‍රිත ගැමියන් විසින් මෙම සම්ප්‍රදායික ග්‍රාමීය බුදු සමය පවත්වාගෙන යන ලදී. ප්‍රොතෙන්ත්‍රන්ත බුදු සමය ඉහතින් පෙන්වා දුන් පරිදි 19 වන සිය වස අග භාගයේ සිට 20 වන සියවසේ මුල් භාගයේ මෙරට පැවැති සමාජ ආර්ථික දේශපාලන තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් සිංහල බෞද්ධ ජාතික ව්‍යාපාරය හා සමගාමීව වර්ධනය වූ බුදු දහමේ වෙනස්වීමේ ස්වභාවයයි. තෙවනුව නූතන නාගරික බුදු සමය ලෙසින් පවතින වර්තමාන ආර්ථික දේශපාලනික යථාර්ථයන් හමුවේ නාගරික මධ්‍යම හා අඩු ආදායම් ලාභී ප්‍රජාවන් ආශ්‍රිතව ගොඩනැගී පවතින ජනප්‍රිය බුදු දහමයි. විශේෂයෙන් නාගරික දූශීකම, ගැමි සමාජයේ ගැටලු, දේශපාලනිකරණය සහ නීතියේ ආධිපත්‍යයේ බිඳවැටීම ආදි සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් මෙම ජනප්‍රිය බුදු දහම ඇදහීම්, කල්ලි (Cult) ලෙස මුළු රට පුරාම වර්ධනය වූ අතර සන්දර්ශනාත්මක බෝධි පූජා, භාවනා වැඩ සටහන්, කතරගම සූනියම් භද්‍රකාලී, ලක්ෂ්මී ආදී ලෞකිකත්වයට බර වූ දෙවි දේවතාවියන් මූලික කරගෙන සිදු වූ ගැමි නාගරික මධ්‍යම හා පහළ මධ්‍යම පන්තික ආගමික පිබිදීම ලෙස හඳුනාගැනේ.

මෙහිලා අපගේ අවධානයට යොමු වන්නේ නාගරික ග්‍රාමීය භේදයකින් තොරව මුළු රටේම ජන කාන්ත රැල්ලක් ලෙස පැතිර යන මෙම ජනප්‍රිය බුදු දහමේ සමාජීය බලපෑම කෙබඳුද යන්නයි. සැබවින්ම නූතනයේ ඉහත දැක්වූ ලෙස ගමට පමණක් සීමා වූ සම්ප්‍රදායික බුදු දහමක් හඳුනාගත හැකිද ? ජනප්‍රිය බුදු දහම මුළු රටේම විවිධ ක්ෂේත්‍ර හරහා වේගයෙන් විවිධ මුහුණුවරුන් පැතිර යයි. එම පැතිරීම අපගේ සමාජ ජීවිතයේ විවිධ අංශයන්හි විවිධ බලපෑම් සිදු කරන අයුරු විමර්ශනාත්මකව සලකා බැලීම වැදගත් වේ;

නූතන මිනිසාගේ මනස සැබවින්ම පාරිභෝජන මනසක් ලෙස හඳුනාගැනීම නිවැරදිය. එනම් තමාට ලබා ගත හැකි දේ ලබා ගැනීම ජීවිතයේ ඒකායන අදිටන කරගනිමින් කටයුතු කරගැනීමය. මෙම පරිභෝජන මනස නිර්මාණය කිරීමට බලපෑ මූලික කරුණද මෙම සමාජය තුළින්ම තේරුම් ගත හැක. එනම් අවශ්‍යතා හා ආශාවන් පිළිබඳ පවතින මනෝරංජිත තත්ත්වයයි. ජීවිතය පවත්වාගෙන යෑමට අවශ්‍ය මූලික අවශ්‍යතා යටපත් කරගෙන පුද්ගලයා තුළ ආශාවන් රැසක් දළුලා ලියලන වෙළෙඳ පරිසරයක නූතන මිනිසා හිරවී සිටීම මින් අදහස් කරේ. මෙසේ ආශාවන් පසුපස දිවයෑම ඈත පෙනෙන කඳු වළල්ලක් දෙස බලමින් ඒ දෙසට දිවයන එහෙත් කිසි දිනක ඒ අසළට ළංවිය නොහැකි තත්ත්වයක් හා සමානය. එසේ වුවද මේ ආශාවන් පසුපස දිවයන පිරිසේ විශාලත්වය නිසාම ඒ පිළිබඳව තියුණු තරඟයක් සමාජය විසින්ම නිර්මාණය කර තිබීමද මේ සමඟම හඳුනාගත හැකි දෙයකි. අධ්‍යාපනය, ගෘහ ජීවිතය, රැකියාව, විවාහය, ඥාති සබඳතා, ආදි සියල්ල විෂයෙහිම මෙය එක ලෙස පොදු වූවකි. මෙම තරඟයෙන් ජයගෙන තම අපේක්ෂිත ඉලක්කය ඉටු කරගත්තෝ ඉන් තෘප්තිමත් නොවී තව තවත් එම තරඟයේ දිව යන අතර තරඟයෙන් පරාජය වී බලාපෙරොත්තු කඩ වූ විශාල පිරිසක් ද තව දුරටත් එමගෙහි ම දිව යති. මෙහි අනිවාර්ය ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ මොවුන් තුළ ප්‍රඥාවන්ත මනසකට වඩා ආයාචනාත්මක යාචක තත්ත්වයක මානසිකත්වයක් නිර්මාණය

වීමයි. මේ මනෝ මූලික තත්ත්වය ජනප්‍රිය බුද්ධාගම ඔස්සේ සමහන් කර ගත හැකිය යන විශ්වාසය ද ඒ සමඟ පැන නගී. හුදකලාව කරනු ලබන භාවනාමය කටයුත්තකට වඩා සමාජ සිතුම් පැතුම් ඇති විශාල පිරිසක් හා එක්ව කරන දේට නූතනයේ වැඩි නැඹුරුවන් පවතින බව අපි දනිමු. පිච්ච මල් ලක්ෂයක පූජා, අටපිරිකර දහසක් පූජා කිරීමේ පූජා, බෙහෙත් ඖෂධ පූජා වර්ණවත් ධජ පතාක වලින් චෛත්‍යයන් වැසීමේ අවස්ථා බෝගස් විසිතුරු සලුපිළිවලින් සැරසීම, ශීත ගඟුල වැනි සුවිශේෂී තැන්වල ජලයෙන් බෝගස් නැවීමේ පූජා තුළ මෙම පොදුවේ දුක නැති කර ගැනීමේ සාමූහික උත්සාහයන් දැකිය හැකි වේ. මෙම පූජා පසු පස ඉතා සියුම් ලෙස පවතින මුදල් උපයා ගැනීමේ ව්‍යාපාරමය නැඹුරුවද ඒ සමඟම අවධාරණය කළ යුතුය.

වෙළෙඳ සමාජයක සියල්ලටම මිලක් නියම වීම ස්වාභාවිකය. බලවත් ධාතූන් වහන්සේලා ඇතැයි කියන රන් ආලේපිත සුවිශාල කරඬු වන්දනාව තුළ පැහැදිලිව මේ සම්මාදම දැකිය හැක්කේ බුදු කුටි තුළ නොව දෙනෝ දහසක් ගැවසෙන මහ දෙපස වීම විශේෂ කරුණකි. අනෙක් අතට ජනප්‍රිය බුදු දහම පෞද්ගලික පුද්ගල පෞරුෂයන්ද එයට අනුරූපීව වෙළඳ භාණ්ඩ ලෙස සමාජයට ඉදිරිපත් කරනු ලබන බවද පෙනී යයි. මෙම ආගමික ව්‍යාපාර වල නියැලී කටයුතු කරන තරුණ යතිවරුන් තමාගේ රුව විවිධ රූපාලංකාරය යොදා කෘති ලෙස හැඩ ගස්වාගෙන ඒ තුළින් ජන මනස ආකර්ෂණය කර ගැනීමට උනන්දු වන බව නොරහසකි. මෙයද නූතන වෙළඳ සමාජයේම තවත් එක්තරා පැති කඩකි. මෙබඳු තත්වයක් දක්නට නොලැබුණ හැට හැත්තෑව අසූව දශකත්‍රයෙහිද විචිත්‍ර ධර්ම දේශකයන් වහන්සේලා වැඩ සිටියහ. ඔවුන් සැබවින්ම විචිත්‍ර චරිත වූයේ ඔවුන්ගේ රුව හෝ තමා සන්තක පරිභෝග වස්තූන් නිසා නොව ගැඹුරු දහම සරලව ජනතාවට දෙමින් ජන මනස පෝෂණය කළ නිසාය. ගුවන් විදුලි මාධ්‍ය පමණක් තිබූ ඒ යුගයේ පියදස්සී හිමි. හෙන්ඩියගල ශීලරතන හිමි නාරද හිමි පිටකෝට්ටේ සෝමානන්ද හිමි පල්ලාවෙල සද්ධාතිස්ස හිම වැනි යතිවරුන් පිළිබඳ ගෞරවාන්විත මතකයන් තවමත් අප තුළ ඇත්තේ ඒ නිසාය. බෝධි වන්දනාව මුල් වරට පොදු ජන සමාජය වෙත රැගෙන ගිය පානදුරේ අරියධම්ම හිමියන් තම ලයාන්විත බස්වහර තුළින් ජනතාව තුළ ඇති කළ ශ්‍රද්ධාව කිසිවිටෙක වෙළඳ භාණ්ඩයක් කර නොගත්තා පමණක් නොව එවකට සමාජයේ හොඳ සමාජ පාලන උපක්‍රමයක් ලෙසද උන් වහන්සේගේ ඉදිරිපත් කිරීම් වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කළ බව කිව හැක. අද එබඳු චරිත වෙනුවට දක්නට ලැබෙන්නේ මනෝ රංජිත ලෝක වලට ශ්‍රාවකයන් ගෙන යන බොල් පිළිම වැනි චරිතයයි කිව හැක. අධ්‍යාත්මික කාරණා එකින් එක නැති වී ගොස් හිස්වුණ සමාජයක එබඳු බොල් පිළිම උඩට මතු වී පැමිණෙනවා පමණක් නොව එම පිරිස ඉල්ලා සිටින ඔවුන් මාර්ගඵලලාභීන් සේ හිතන අති විශාල ජන පිරිසක් නිර්මාණය වීමද ස්වභාවයකි.

මෙරටේ බුදු දහම පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණයක් රැසක් සිදුකළ සමාජ විද්‍යාඥයකු වූ එස්. ජේ. තම්බයියා 1973 පළ කළ අදහසක් මෙහිදී මට සිහිපත් වන්නේ එය එදාට මෙන්ම අදටත් සදාකල්හි වලංගු ප්‍රකාශයන් නිසයි. ඔහු පෙන්වා දුන්නේ බෞද්ධ පුනරුද ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී සන්ධිස්ථානයක් ලෙස 1753 දී වැලිවිට සරණංකර හිමියන් ථේරවාදී බුදු සසුන නැවත පිහිටුවීම, සියම් මහ නිකායේ ආරම්භය සඳහන් වෙතද එහි අහිතකර ප්‍රතිවිපාකයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා ශාසන ඉතිහාසයේ වංශය, කුලය, ඥාතීත්වය ප්‍රාදේශිකත්වය, පදනම් කර ගත් බෞද්ධ අධිකාරීවාදයක් මෙරටේ ස්ථාපිත වූ බවය. විශේෂයෙන් තම්බයියා මෙම තත්ත්වය විවේචනය කරන්නේ ප්‍රභූ අනුග්‍රහකත්වය යටතේ දේපල හා ඉඩකඩම් සමුච්ඡය වූ මල්වතු අස්ගිරි ප්‍රමුඛ මහා විහාර සමූහයක් බිහිවීමය. (ඔහු මේ සඳහා යොදාගන්නා පදය Monastic Landlordism නම් වේ)

ජනප්‍රිය බුද්ධාගම පිළිබඳ කරනු ලබන විමසුමකදී අවධාරණය කරනු ලබන තවත් කරුණක් වන්නේ රාජ්‍ය හා ආගම අතර පවතින කිට්ටු සම්බන්ධතාවයයි. තවත් ලෙසකට දැක්වුවහොත් රාජ්‍ය මූලිකත්වයෙන් රාජ්‍ය මට්ටමෙන් කරනු ලබන ආගමික පිළිවෙත් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියි. සිය දේශපාලන පැවැත්ම සාධාරණීකරණය කිරීමටත්, වෙනත් වෙනත් ධනෝපායන මාර්ගයන්ගෙන් උපයනු ලැබූ ධනය හා එම මාධ්‍යයන්ට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබාදීමටත් මෙසේ රජයන් විසින් බෞද්ධ ආගමික පිළිවෙත් අත්පත් කර ගැනීම්

සිදු වන බව හඳුනාගත හැක. රාජ්‍ය වෙසක් උත්සව රාජ්‍ය කඨින පූජා උත්සව මෙන්ම දේශපාලඥයින්ගේ පෞද්ගලික කීර්තිය හා බලය සඳහා කරනු ලබන ආශිර්වාද පූජා, බෝධි පූජා නොයෙක් දුර බැහැර ස්ථාන වල ඉදිකරන පැරණි චෛත්‍ය හා සිද්ධස්ථාන අනුකරණයන්, වෙසක් උත්සව සඳහා ධනවත් ව්‍යාපාරිකයන්ගේ සහාය ඇතිව කරන සැරසිලි ඉන් සමහරකි. මෙය හඳුනාගත යුත්තේ සත්‍ය වශයෙන්ම ආගම ධනය හා රාජ්‍ය යන ත්‍රිත්වයේ අලුත් ඒකාබද්ධවීමක් තුළින් ජනකාන්ත බුදු දහමක් හඳුන්වා දීමක් වශයෙනි. කෙසේ වුවද මේ තත්ත්වය තවත් පැත්තකින් විග්‍රහාත්මකව තේරුම් ගැනීමටද පුළුවන. ඉහත පෙන්වා දුන් ආකාරයට පරිභෝජනවාදී සංස්කෘතියක ගිලුණු සමාජ වටපිටාවක, වෙළෙඳ අරමුණු පෙර දැඩි කර ගත් ජීවන රටාවක, බොහෝමයක් බහුතරයක් නූතන භික්ෂූන් සැබෑ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් වලින් බැහැරව ජනප්‍රිය මත වාද වල සුධාරක චරිත බවට පත්වෙද්දී දිගු කලක් සමාජයට ජීවය දුන් බෞද්ධ පරමාදර්ශ පිළිබඳ මතවාදිමය හිදැසක් (Idological Gap) සමාජය තුළ නිර්මාණය වීම ස්වභාවයකි. ඊළඟට එම හිදැස යටකී වෙළඳ යන්ත්‍රණයන් විසින් අත්පත් කර ගන්නා අතර අවසානයේ දේශපාලකයන් විශාල මුදලක් හා බලයක් යොදවා එම හිදැස "මිලදී ගනිමින් "භික්ෂු මනස" තමාට තමාගේ පැවැත්මට හිතකර පරිදි හැඩ ගස්වා ගැනීමට ක්‍රියාත්මකවීමක් දක්නට ලැබේ. රට ජාතිය ආගම වෙනුවෙන් ජාතියේ මුර දේවතාවුන් ලෙස පෙනී සිටිනවා යන මතවාදය තුළ සත්‍ය වශයෙන්ම නියෝජනය වන්නේ ශූර දේශපාලනඥයන්ගේ අදෘශ්‍යමාන හස්තයන් බව පැහැදිලිව පෙනී යයි. මෙවැනි ශෝචනීය ඉරණමකට නූතනයේ බහුතරයක් භික්ෂූන් වහන්සේලා පත්වීම තවත් පැත්තකින් විමසා බැලිය හැක. එනම් 1956 දී මෙරට සිදු වූ දේශපාලන පරිවර්තනය තුළ භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් ඉටු කරනු ලැබූ දැවැන්ත දේශපාලන භූමිකාව ආශ්‍රයෙනි. එහිදී ඔවුන් දේශපාලඥයින්ගේ නියෝජිතයන් නොවී සඟ, වෙද, ගුරු, ගොවි, කම්කරු යන පස්වැදෑරුම් බලවේගයක ප්‍රබල පාර්ශ්වයක් නියෝජනය කළහ. එමෙන්ම 2015 දී මාදුළුවාවේ සෝභිත හිමි ස්වාධීන අදීන චරිතයක්ව ඉටු කරනු ලැබුවේද එබදු විශිෂ්ට භූමිකාවකි. නූතනයෙහි පංච මහා බලවේගයද ව්‍යාකූල වී විසිරී ඇති තත්ත්වයකි දක්නට ලැබෙන්නේ. එදා සඟ වෙද සහ ගුරු යන කොටස් මූලික වශයෙන්ම සමන්විත වූයේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සිටින ඉඩම් හිමි ස්ථරයට හා පොදුවේ නාගරික අවශ්‍යතාවලට විරුද්ධව සිටින ග්‍රාමීය සුළු ධනේශවරයෙනි.

මෙහිදී භික්ෂු භූමිකාව වෙළඳ ආයතන සහ සමාජ මාධ්‍ය විසින් පවරා ගැනීමට අමතක කළ යුත්තකි. මෙවැනි සමාජයක බෞද්ධ සමාජය තුළ පැහැදිලිව දැකිය හැක්කේ අතිශයින්ම චින්තනමය දරිද්‍රතාවයක් (Poverty of Phylosophy) යැයි කිව හැක. මේ පිරිසට තමාට අභිමුඛ වන මෙම සමාජ දේශපාලන ආර්ථික අසාධාරණයන් තුළින් මතුවන ගැටලු කෑලි කෑලි වලට කඩා විවරණය කර ගැනීමේ විමසුම් ඥානයක් නැත. අනෙක් අතට ජාතිය ආගම උලුප්පා පෙන්වමින් ඉතා සියුම් ලෙස ජාතිවාදී විෂබීජ පතුරුවන එහෙත් ජාති ප්‍රේමීන් ලෙස පෙනී සිටින දේශපාලකයන් අතිමහත් බහුතරයක් විසින් පිළිගනු ලැබීමද මෙම චින්තනමය දරිද්‍රතාවයෙහිම ප්‍රතිඵලයකි. ලංකාව වැනි දකුණු ආසියාතු රටවල මෙම තත්ත්වය දැකිය හැකි වුවත්, ඇමරිකානු බටහිර සමාජයේ ජාතිවාදී දේශපාලනය පරාජය කළ හැකි සවිඥානික මනසක් ඇති ජනතාවක් සිටින බව නොබෝදා පැවැති ජනාධිපතිවරණයෙන් පෙන්නුම් කර තිබේ. මා දකින්නේ මෙම තත්ත්වයයට මූලික හේතුව ජනප්‍රිය බුද්ධාගමේ මනෝ රංජිත ඉදිරිපත් කිරීම් හරහා ඔවුන් ජීවිතය හා සමාජය තේරුම් ගැනීමට හුරුවීම බවයි. භික්ෂූන් වහන්සේලාට ඒ චින්තනමය පෝෂණය ලබාදිය නොහැකි තත්ත්වයක් පවතින බවයි. එයට කදිම නිදසුනක් ලෙස අද පවතින කොරෝනා උවදුරට මෙරට බලධාරීන් හා ජනතාව දක්වන ප්‍රතිචාර පෙන්විය හැකිය. මේ සඳහා ප්‍රබල වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක පිළියම් තිබියදී වගකිව යුතු බලධාරීන් පිරිත් පැන්කල ගංගාවලට හැලීමත් එම ක්‍රියාව මෙරට බහුතරයක් පොදු ජනතාවගේ හාස්‍යයට ලක් නොවීමත් දැක්විය හැක. සැබැවින්ම දැන් ජනතාව සිටින්නේ මෙබඳු ව්‍යාජ මනෝරංජිත ආගමික පසුතලයකය. එහෙත් කොරෝනා වෛරසය සාර්ථකව පරාජය කළ රටක් වූ තායිවානය එම අර්බුදය ජය ගත්තේ මිථ්‍යා විශ්වාස වලින් නොවේ. එරටේ ජන මනස ප්‍රායෝගික විසඳුම් නිවැරදිව හඳුනාගත හැකි තත්ත්වයක පසුවීම එයට හේතුවයි. මෙරට ජනතාවට ජනප්‍රිය බුද්ධාගම සහ එහි භාරකරුවන් ලෙස පෙනී සිටින අය චින්තනමය පෝෂණයක් ලබා නොදීමේ ආදීනව අපට ඉදිරියටත් බලාපොරොත්තු විය හැකිය.